

dände än en gång skall bli ordinarie och vardagligt — samtidigt som Israel i lagens och den internationella rättens namn drivs bort från Gaza.

Hammarskjöld orättens symbol

I högre grad än jag väntat mig har indignationen över vad som skett koncentrerats i personlig kritik av Hammarskjöld. Att Hammarskjöld blivit symbol för orätten är inte förvånande; det är mera lockande och mindre riskabelt att angripa generalsekreteraren än FN eller det mäktiga Amerikas statsledare. Angreppet går — och jag menar här inte bara mannen från gatan, utan de många ledande israelier jag träffat — på två delvis stridiga linjer:

Det talas om Hammarskjölds legalism och juristeri, om hans bristande förmåga att föra moralens och rättfärdighetens talan. Han beskrivs, och den beskrivningen känner vi väl från Sverige, som en tjänstemannasjäl, vars enda ambition är att verkställa givna direktiv och att därmed göra sina uppdragsgivare belåtna och trygga sin egen karriär.

Men inte sällan — och av mera hetsiga än logiska sinnen på samma gång — framställes han också som den drivande kraften i spelet bakom FN:s resolutioner och aktioner. I bästa fall tror man att denna hans personliga politiska insats avser att trygga FN:s existens, att genom medling mellan USA och Ryssland och dessa staters allierade och satelliter hålla organisationen uppe. I sämre fall tror man att han är likgiltig för saken, för Israel, eller rent av att han snarast sympatiserar med Nasser och är fläckad av antisemitism.

I vad mån den mera principiella kritiken kan vara berättigad skall jag inte gå in på; vad angår själva FN-politiken har Dagens Nyheter ofta anfört en mening som står nära den i Israel härskande. I vilken utsträckning Hammarskjöld påverkat eller är personligt identifierad med FN:s politik är för närvarande knappast möjligt att bedöma.

De israeliska angreppen förklaras till viss grad av att Hammarskjöld, som i sina offentliga tal om FN i allmänhet ofta moraliserar, i detta krisläge synes ha avhållit sig från alla värdeomdömen. Det rimliga antagandet är att han anser denna neutralism vara en förutsättning för att medlararbetet skall lyckas, men i Israel ser man lätt i denna diskretion ett tecken på kyla och bristande engagemang — vilket också till dels kan vara riktigt. Att angreppet, på grund av förbittringen och begäret att finna en syndabock, innehåller våldsamma överdrifter är de inte behövt att bevisa.

Politisk karneval

Purimfesten, till minne av hur Ester och Mordokai räddade de under perserkungen Ahasverus våld le vande judarna från Hamans intriger firades i början av denna vecka. En rad städer höll skolbarnen karnevalståg, presenterande av lärarnas regisserade historiska och aktuella

der. Det var de politiska angreppen och satirerna som mötte publikens jubel. Saud-Arabien kung betygade sin vänskap för Eisenhower, Nasser, FN och USA fann varann i förföljelsen av den troskyldige gosse som genom tecknaren Desk kommit att personifiera det naiva och lättlurade Israel.

Särskilt populär — eller om man så vill impopulär — var en fisk som förekom i skilda sammanhang: fisken fastnade på Nassers krok, äts upp av araberna eller jagade Israel. Fisken var Hammarskjöld; Dag betyder på hebreiska fisk, och genom denna ordlek blev den förträffliga karp som är fiskdammarnas specialitet en mask för FN:s generalsekreterare.

Karikatyler av de ryska diktatorerna förekom däremot inte; det blev säkert inte på att deras stöd åt arabstaterna förbises eller överlätas, utan på att det är konstellationen N — USA som just nu framstår som Israels motsändare — de som man äntat hjälp av men som svikit.

Israels dilemma

"Vi har nu fått flera fördömanden av FN på grund av Sinaiaktionen och dess följder än Ryssland fick efter Ungerns krossande; är det inte vanvettigt?"; ungefär så uttalar sig en politisk ledare i ett samtal. Jag kan bara instämma; läget är en mardröm, FN, som under de senaste månaderna i stora och tragiska kriser visat sin maktlöshet, blir enigt, starkt och effektivt inför Israel. Rättsorganisationen, till stor del bestående av notoriska och grova vaneförbrytare, nskrider med rättsliga, moraliska, av maktbud stödda maningar mot Israel, som efter åtta år av förföljelser, organiserade mord och hotelser om krig och förintelse, efter åtta år av fåfänga böner om uppgörelse och fred, genom en begränsad militär aktion sökt att nå trygghet åtminstone för den närmaste framtiden. Baktom domen över Israel samlas staterna, stora och små, demokratier

och diktatorer, goda och onda. Indien, som nyss stadfast sitt valde över Kashmir, kommer i spetsen för det asiatisk-afrikanska blocket. Ryssland, som för fyra månader sedan krossade Ungern, avger sin röst och disponerar över sina satelliters röster — bland satelliterna märks Ungern, vars quislingregering hålles uppe av ryska vapen och vars undertryckande FN så nyligen stämplat som en oerhörd våldshandling. Och till kretsen sällar sig, om också av anständigare skäl, raden av demokratier, från USA till de skandinaviska staterna. Att i detta se en manifestation av rätten, det är en förblindelse, som åtminstone enskilda människor i alla fria länder föraktar och fördömer.

Israel kan dock inte stanna i protest och steltnad förbittring. Det gäller att göra det bästa i ett svårt läge, att tänka ut nya möjligheter och handlingslinjer. I första rummet blir det naturligt att göra upp en balansräkning över det förgångna. Har Israel handlat fel genom sin aktion i november, handlade det fel då det under de senaste veckorna steg för steg givit vika? At debatten kring de frågorna skall jag ägna en andra artikel.

HERBERT TINGSTEN

HERBERT TINGSTEN:

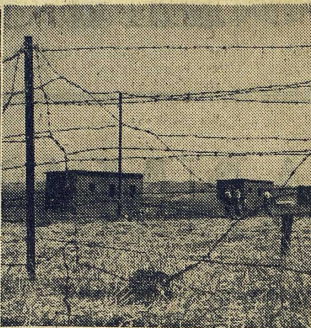
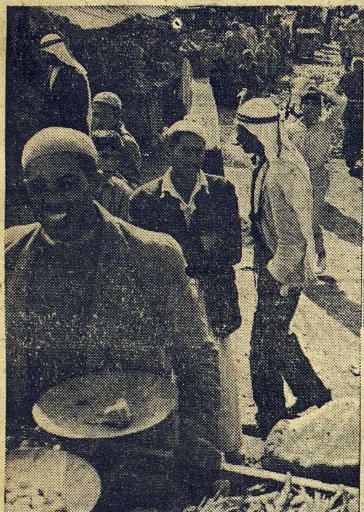
SINAI-AKTIONEN GAV ISRAEL FRIST

Aktionen mot Sinai och Egypten var trots allt inte förfelad, den förekom ett arabiskt angrepp och gav oss andrum. Så formulerar man nu bokslutet i Israel, framhåller Herbert Tingsten i sin andra artikel om det aktuella krisläget. Men nu be-
mannar man ånyo de skottmärkta vaktorna (se bilden) vid kibbutzerna nära Ghazagränsen. I en artikelserie skall Herbert Tingsten senare återkomma till de grundläggande problemen.

Se sidan två, spalt fyra

SKÄRPT VAKT VID GRÄNSEN

EN GATUSCEN i det skenbart så fridfulla Chazaområdet, basen för arabiska raiderna mot Israel under åtta år. I centrum en israelisk kibbutz i gränstrakterna, omgiven av skyddande taggtråd och till höger en militärparad i Tell Aviv; kvinnliga signalister defilerar med små radiosändare, s k walkie-talkies.

Från kritik i Israel mot beslutet att vika

TELL AVIV, fredag.

Ängrar ni Sinaikampanjen och anser ni den förfelad om ni inte vinner de konkreta mål som uppställts i fråga om Suez, Akaba och Ghaza?

Den frågan har jag ställt till ledarna av, eller ledande män inom alla de demokratiska partierna av någon betydelse, i regeringsblocket och i oppositionen; tillsammans har dessa partier 109 platser av de 120 i Knesset. Jag har också ställt frågan till några tiotal personer utanför partiledningarna. Det kan antas att det svar som flertalet av de tillfrågade ger på frågan är representativt för en övervägande opinion i Israel. Och svaret, såvitt jag kan döma ett uppriktigt svar, är för de flesta givet. Kampanjen eller aktionen — angreppet säger man aldrig — var ofrånkomlig, och den har i stort sett varit till fördel för Israel.

Aktionen nödvändig

Israel måste handla då dess trupper inföll i Sinai den 28 oktober, det är nära nog genomgående den första reaktionen på frågan. Sedan de ryska vapenleveranserna till arabstaterna starkt ökat och sedan dessa stater ordnat gemensamt militärt chefskap i oktober 1956 var krigshotet överhängande; de organiserade förstörelse- och mordraiderna hade vid samma tid fått en omfattning som framtvingade repressalier. Läget var outhärdligt och kampanjen ofrånkomlig.

Väldsgärningarna mot Israel är väl kända, och jag skall inte än en gång ge en lista över raiderna och mord.

När man reser från plats till plats och hör berättelserna om vad som skett blir dock intrycket av den fasa under vilken befolkningen levte vida starkare än inför böcker, filmer och rapporternas siffror. I hela Negev, från Asquelen till Döda havet söder ut, var resor utan militärskydd otänkbara utom under de ljusa timmarna.

Varje dag kom meddelanden om vägar som förstörts av minor, om bortförda boskap, om från bakåll dödade människor. Ännu i dag, då

läget är så mycket lugnare, ser vår chaufför på vägen mellan Beer-Seba och Sodom oroligt uppåt de omgivande kullarna, och det är inte fråga om att resa långt från städerna efter mörkrets inbrott, men skräcken inskränkte sig inte till gränssbygden i söder och öster.

Under förra sommaren ägde ett antal överfall rum mitt inne i de tätast befolkade trakterna kring Tell Aviv och Haifa; människorna började även här bli rädda för att på kvällen resa ut från städerna och att sända sina barn på förstadsskolor. (Man skall komma ihåg att avståndet från Jordanien på större delen av denna sträcka blott är 2-3 mil.) Överfallen åtföljdes av arabstaternas hot om att snart totalt förgöra Israel och av Nassers hyllningar till rövarna och mördarna — till stor del införda som officerare och soldater i de egyptiska och jordanska arméernas rullor.

Mot detta måste någonting göras. FN antog resolutioner, men gjorde ingenting: Israel måste handla i självförsvar, även om utgången var oviss. Bakom den uppfattningen står hela folket, utom de kommunistiska förädrarna.

Aktionens resultat

Själva aktionen, oberoende av om de konkreta målen vinnes, har givit stora vinster, det är en tämligen allmän uppfattning. Ett angrepp från Egypten i förening med de andra arabstaterna vid gränsen var att vänta under år 1957. Segrarna i Sinai har gjort ett sådant angrepp omöjligt för ett par år framåt. Den egyptiska arméns oduglighet är avslöjad, den arabiska ligans svaghet blev också uppenbar, då ingen av gränstaterna gjorde något för att hjälpa Egypten.

Dessutom har tre egyptiska divisioner blivit helt upprivna, och en

ofantligt mängd krigsmateriel, nyligen införd från Ryssland, har förstörts eller erövrats. Nassers prestige är försvagad, hur mycket han än skryter och hur stor framgång han än har i sin utpressningspolitik mot FN och USA; folk vet dock, även folk i Egypten, hur eländigt de egyptiska förbanden skötte sig i Sinai.

Men har ni inte förlorat moraliskt genom aktionen? Flertalet stater i världen har dock fördömt den.

Ja, det må vara. Men vi hade sannerligen inte mycket glädje av att vara beskedliga; FN har inte gjort något alls för att hjälpa oss. Nu vet i alla fall världen om vad som försiggått här; "fedayim" (de arabiska mördarbanden) har blivit ett begrepp för hela världen, och det blir svårt för väststaterna att låta araberna fortsätta som hittills.

På litet längre sikt har vi nog förbättrat vårt läge i världsoptionen; överallt skäms man inom stora grupper över den legalistiska hållning som FN intagit. De 170 man som stupade i Sinai har inte dött förgäves, hur det än går i Suez, Ghaza och Akaba.

Till dessa resonemang sluter sig under de senaste dagarna allt starkare förhoppningar om att några konkreta fördelar ändå skall uppnås. Den fria skeppsfarten i Akaba betraktas som nära nog tryggad, och en rimlig kompromiss om Ghaza anses inte utesluten. Kanske får man rent av fred med arabstaterna — så långt går dock endast optimisterna i sitt perspektiv på den nära framtiden.

I fråga om betydelsen och värdet av det engelsk-franska angreppet på Egypten är meningarna delade. Många förklarar att interventionen från Israels synpunkt var en olycka. Hade Israel fått agera på egen hand, hade Nasser fallit under trycket av nedslaget; nu kunde han åtminstone till en tid inbilla sitt folk att han inte alldeles utan framgång stridit med både England och Frankrike.

Även med hänsyn till FN:s och USA:s hållning var den engelsk-franska aktionen farlig; hela saken fick onödigt stora proportioner, och kritiken mot västmakterna kom att drabba även Israel. Då aktionen inte fullföljdes utan blev ett fiasko blev Nassers skamfylade prestige till viss grad återställd i arabvärlden.

Det finns också andra meningar. Särskilt påstås det att England och Frankrike skyddade Israels städer från luftangrepp och därigenom gjorde det möjligt för Israels flyg att koncentrera sig till Sinai. Under de första dagarna hindrade det franska flyget angrepp från Egyptens flyg; sedan förstördes de egyptiska flygstyrkorna nästan totalt genom de engelsk-franska anfällen.

Israels reträtt

Den stora debatten mellan partierna gäller inte någon av de frågor jag förut berört. Den gäller: Var Israels reträtt inför FN:s påtryckningar och halva löften nödvändig eller i varje fall motiverad, kunde Israel ha vunnit mer i Ghaza och Akaba genom att hålla fast vid sin tidigare kraftigt framförda ståndpunkt?

Den israeliska reträtten beslöts av premiärministern personligen. Regeringskoalitionen höll inför detta beslut, men det finns intet tvivel om att vissa grupper i regeringen var emot beslutet eller i varje fall vägrade att bära ansvaret för det. Att regeringen stannade blev möjligt genom att alla regeringspartier röstade mot oppositionens förslag om mistroende-votum; något förtroende-votum kunde regeringen däremot inte få.

Försvaret av denna reträtt är i det nuvarande läget ingen lätt uppgift. Man säger sig vara lurad av FN:s vaga försäkringar; man säger sig ha trott på att Nasser bundit sig för eftergifter som han nu visar sig inte ha gjort eller som han i alla händelser inte vill effektuera.

Den logiska konsekvensen av detta resonemang skulle bli att regeringen erkänner sig ha handlat fel, att den misstagit sig om läget, att den skulle ha hållit fast vid ockupationerna i Ghaza och Akaba om den vetat hur situationen verkligen var. Men en sådan syndabekännelse kan man inte vänta sig av en regering. Dess talesmän, främst naturligtvis Ben-Gurion, söker på en gång hävda att man blivit lurad och att man handlat rätt, om också under delvis falska förutsättningar. Denna dubbla försvarslinje gör onekligen regeringsagitationen högst förvirrad. Den består i kritik av de "makter" som man lurats av — och på den punkten är syndaboken Hammarskjöld särskilt tjanlig —, av framhävande av vad

31
Denna argumentationslinje stöds av Ben-Gurions enorma prestige; människorna är benägna att tro att han har rätt åsikt då de finner hans argument outrannsakliga.

Här sätter dock en stark opposition in. Av de två stora oppositionspartierna är "de allmänna sionisterna" (13 platser i Knesset) föga erksamma; detta liberalkonservativa parti är särskilt nära lierat med den amerikanska judendomen och utpräglad med markerad försiktighet. Det är Knesset — det nationalistiska och samtidigt allmänt konservativa partiet — som leder kritiken av regeringen. Vid en presskonferens utlysten annonserade dess ledare Ben-Gurion en landsomfattande kampanj för omedelbara nyval till Knesset. På vissa punkter var hans angrepp på regeringen ytterst effektiva, främst då han läste upp de tidigare deklARATIONERNA av Ben-Gurion, som bestämt avvisade tanken på att utrymma först Sinaihalvön och sedan Ghaza. Regeringen borde inte ha böjt sig för FN, förklarade Ben-Gurion; några sanktioner hade aldrig kunnat beslutas, ty här är säkerhetsrådet ensamt kompetent, och Frankrike skulle ha inlagt veto. Då regeringen börjat göra eftergifter kan nya påtryckningar — om arabflyktingarnas återvändande och om Jerusalems internationalisering — väntas komma, yttrade Ben-Gurion, och Nassers krav växer under framgångarna.

Att Knesset som har starkt stöd särskilt bland de nya immigratgrupperna och redan nu är det näst största partiet, i viss omfattning kommer att profitera av krisen anses säkert. — Jag vill tillägga att partiet efter allt att döma inte — som ofta antagits i Sverige — har fascistiska tendenser; dess samverkan med terroristgrupperna under tidigare skeden har på denna punkt skapat överdrivna föreställningar. Men förvisso finns här drag av extremism och fanatism, av propagandistisk hänsynslöshet, som för tanken på totalitära rörelser.

Det är givet att den aktuella krisen stimulerat debatten om Israels politik på längre sikt. Dessa frågor skall jag emellertid spara till ett annat sammanhang. I mera omedelbart samband med krisen står diskussionen om hur man skall göra om läget helt återgår till status quo ante, till förhållandena före Sinaikampanjen. Ofta sägs, även på regeringshåll,

som ändå vunnits genom kampanjen, att man i så fall får bereda sig på nya aktioner, att terrorism från Ghazarensan måste mötas med represalier, eventuellt med en aktion som avskär Ghaza från Egypten och att en förnyad blockad av Akababukten måste brytas med våld. Eilat, som just i dagarna mottagit det första fartyget utifrån, är särskilt med hän syn till oljetillförseln genom en ledning Eilat—Beersheba av sådan vikt, att Israel inte kan böja sig för en blockad.

Denna sistnämnda tanke har uttryckts på olika sätt: Israel kunde inte stå emot sanktioner, genom att säga nej riskerade Israel stoppande av immigrationen. Israel måste få köpa stridsplan från Frankrike och Kanada, och det hade blivit omöjligt om man inte slagit till reträtt. Särskilt i privata uttalanden sägs det att de 100—200 miljoner dollar som Israel i skilda former får från USA inte kan undvaras och att därför reträtten var ofrånkomlig — oberoende av om man trodde på FN:s och Eisenhowers halva löften om garantier.

att man i så fall får bereda sig på nya aktioner, att terrorism från Ghazarensan måste mötas med represalier, eventuellt med en aktion som avskär Ghaza från Egypten och att en förnyad blockad av Akababukten måste brytas med våld. Eilat, som just i dagarna mottagit det första fartyget utifrån, är särskilt med hän syn till oljetillförseln genom en ledning Eilat—Beersheba av sådan vikt, att Israel inte kan böja sig för en blockad.

Vi önskar fred och en stabil lösning, så sägs det från alla håll. Men vi är vana att leva i kris, att handla snabbt och på kort sikt. Hellre än att vänta på ett förintelsekrig från motståndarnas sida slår vi till för att få en frist, för att säkra vår existens ytterligare ett par år.

Herbert Tingsten.

H Herut

H Herut

Trans. 4/1. 2k. 2ul
— 1m. 3a
— 5: a 12

12/1-28/4
Israel-Menton